

تأثیر پیوستن به سازمان تجارت جهانی بر صنایع کارتن‌سازی ایران

محمد رضا اخلاصی^۱، شادمان پورموسی^{۲*}، آژنگ تاج دینی^۳

تاریخ دریافت مقاله: شهریور ماه ۱۳۹۴

تاریخ پذیرش مقاله: دی ماه ۱۳۹۴

چکیده

صنایع کارتن‌سازی با تولیدات متنوع خود برای بسته‌بندی انواع کالاهای صنعتی و غیرصنعتی در کشور احداث شده‌اند. موفقیت آن‌ها به عملکرد سایر صنایع وابسته است. در این تحقیق، تأثیر پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی بر صنایع کارتن‌سازی با روش‌های تحقیقاتی میدانی و پیمایشی با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته و ارزیابی ماتریس SWOT، بررسی شد. نتایج تحقیق نشان دادند که با توجه به نزدیکی ایران به منابع تأمین‌کننده مواد اولیه، بازار مصرف و ارزان بودن هزینه نیروی کار، صنایع کارتن‌سازی می‌تواند از مزیت قابل توجهی برخوردار باشد. فقدان ساختار منسجم خط‌مشی‌گذاری، مدیریت، راهبری و نظارت در صنعت کارتن‌سازی، وجود نیروی کار تحصیل کرده و آموزش پذیر، تحریم‌های اقتصادی بین‌المللی و نزدیکی ایران به بازارهای تأمین مواد اولیه و مصرف به ترتیب از جمله مهم‌ترین نقاط ضعف، قوت، تهدیدها و فرصت‌های صنعت کارتن‌سازی می‌باشند.

واژه‌های کلیدی

سازمان تجارت جهانی، کارتن‌سازی، نقاط قوت،

تهدیدها و فرصت‌ها

۱- مقدمه

ارتقای سطح زندگی، تأمین اشتغال کامل در کشورهای عضو، توسعه تولید و تجارت، بهره‌وری بهینه از منابع جهانی، دستیابی به توسعه پایدار، حفظ محیط زیست و افزایش سهم کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته از رشد تجارت بین‌المللی، از جمله اهداف اصلی سازمان تجارت جهانی می‌باشد [۱، ۲ و ۳]. به دلیل اهمیت خاص صنعت در هر کشور و میزان مبادلات تجاری اختصاص یافته بین اعضای سازمان تجارت جهانی به تولیدات صنعتی، می‌توان به راحتی به جایگاه این بخش در ارتقا و بقای موفقیت‌آمیز کشورها در رقابت‌های تجاری بین‌المللی پی برد.

۱- کارشناس ارشد مهندسی صنایع چوب، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران (Ekhlasi.m@gmail.com).

۲- استادیار گروه علوم و صنایع چوب و کاغذ، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران. (* نویسنده مسئول: sh.pourmousa@gmail.com)

۳- دانشیار گروه علوم و صنایع چوب و کاغذ، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران (atajdini@gmail.com).

موانع غیرتعرفه‌ای مطابق سازمان تجارت جهانی در این صنعت بر پیوستن به سازمان تجارت جهانی مؤثر می‌داند. رحیمی و همکاران (۱۳۹۰)، در بررسی تأثیرات بازرگانی بر صنعت دارویی ایران در صورت الحاق ایران به سازمان تجارت جهانی عنوان می‌کنند که عضویت در سازمان تجارت جهانی بر صادرات، واردات، کیفیت و بقای صنعت دارویی کشور تأثیر مثبت دارد ولی باید توجه داشت که الحاق به سازمان تجارت جهانی مستلزم یکسری بسترسازی و مدیریت بهینه قبل از ورود به بازار جهانی در دو حوزه درون بنگاهی و برون بنگاهی می‌باشد.

صفرزاده (۱۳۸۴)، به منظور اولویت‌بندی سه گزینه: نیروی انسانی، ماده اولیه، تجهیزات و فناوری به عنوان عوامل مؤثر بر ارتقای بهره‌وری صنعت کاغذ بسته‌بندی، با مشخص کردن سودها، فرصت‌ها، هزینه‌ها و ریسک‌های این صنعت با توجه به پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی سه گزینه فناوری و تجهیزات، اظهار می‌کند نیروی انسانی و ماده اولیه به ترتیب در افزایش بهره‌وری صنعت کاغذ بسته‌بندی کشور مؤثر می‌باشند.

ملکی و همکاران (۱۳۸۴)، در بررسی پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی بر مجتمع فولاد خوزستان با مدل نرخ حمایت اسمی خالص کل نتایج نشان می‌دهد که در تمامی دوره مورد بررسی، حمایت‌های مستقیم دولت که عموماً از طریق یارانه‌های مستقیم و غیرمستقیم اعمال می‌گردد، برای این کارخانه مثبت بوده است. حمایت‌های غیرمستقیم نیز که معمولاً از طریق سیاست‌های ارزی و تجاری صورت می‌گیرد تا پیش از اجرای سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز عددی منفی بود که تأثیر مثبت حمایت‌های مستقیم را تا حد زیادی خنثی می‌کرد؛ اما با اجرای سیاست یکسان‌سازی، نرخ ارز میزان حمایت‌های غیرمستقیم به صفر رسید و موجب شد تا حمایت‌های کل دولت از این مجتمع عدد مثبت و بزرگی شود.

با آن که پیوستن هر کشور به سازمان تجارت جهانی، تأثیرهای مثبت و منفی زیادی بر کل اقتصاد دارد؛ اما میزان این تأثیرها بر اساس میزان سرمایه‌گذاری، اهمیت جهانی آن، میزان مبادلات تجاری و غیره در هر بخش متفاوت است. در این میان، صنعت در سطح تأثیرپذیری بیشتر و تحول بنیادین قرار دارد. صنعت کارتن‌سازی یکی از زیرشاخه‌های صنعت بسته‌بندی است که از سطح مبادلات تجاری در داخل کشور و نیز صادرات کالاها به خارج از کشور بسیار متأثر می‌باشد. الگوهای بررسی موفقیت این صنعت نشان می‌دهد که هر چند عوامل درونی خود شرکت‌ها بر موفقیت در پیوستن به سازمان تجارت جهانی تأثیرگذار بوده ولی با رونق صنایع دیگر و بیشتر شدن سطح مبادلات داخلی و میزان صادرات، به خاطر نیازمندی آن‌ها به انواع بسته‌بندی‌های مذکور، صنایع کارتن‌سازی از رونق برخوردار خواهند شد.

این تحقیق با هدف شناسایی فرصت‌ها و تهدیدهای فراروی صنعت کارتن‌سازی در صورت پیوستن به سازمان تجارت جهانی و با معرفی نقاط ضعف و قوت شرکت‌های مذکور قبل از ورود به سازمان تجارت جهانی پایه‌ریزی و در نهایت جهت‌گیری راهبردی مناسبی را برای شرکت‌ها در چارچوب الزامات پیوستن به سازمان تجارت جهانی ارائه می‌کند. به نظر می‌رسد ارزان بودن نسبی هزینه نیروی کار، امکان تأمین مواد اولیه با کیفیت و قیمت رقابتی، کارآمدتر شدن حق انتخاب مشتری از شاخص‌های مؤثر بر افزایش توانمندی شرکت‌های صنایع کارتن‌سازی در الحاق به سازمان تجارت جهانی است. از طرفی کمبود نقدینگی در صنعت کارتن‌سازی از جمله ضعف‌های صنعت مذکور در روند الحاق به سازمان تجارت جهانی است.

۲- سابقه تحقیق

سوادیان (۱۳۷۹)، تأثیر پیوستن به سازمان تجارت جهانی بر محصولات نساجی ایران، برقراری روابط دیپلماتیک^۱ با کشورها و اجرای اصول ۴۴ و ۱۸۱ قانون اساسی و حذف

1- Diplomatic Relations

۳- روش تحقیق

تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی است و از نظر شیوه گردآوری و تحلیل اطلاعات، توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق را کارکنان شرکت‌هایی از کارتن‌سازی را تشکیل می‌دهند که دارای سطوح تحصیلاتی مختلفی بودند. در این تحقیق از روش نمونه‌گیری تصادفی استفاده شده است. از آنجایی که در تحقیق حاضر، جامعه آماری مشخص و مقیاس داده‌ها از نوع کیفی هستند، با طراحی پرسشنامه‌ای بر اساس طیف لیکرت^۱ پنجگانه با هدف شناسایی نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای صنعت کارتن‌سازی در پیوستن به سازمان تجارت جهانی با استفاده از ماتریس^۲ (SWOT) پایه‌ریزی شد. برای تعیین اعتبار، از روش اعتبار ظاهری و برای تعیین پایایی از روش آلفای کرونباخ^۳ طبق فرمول زیر استفاده شد.

$$r_a = \frac{j}{j-1} \left(1 - \frac{\sum s_j^2}{S^2} \right)$$

ل: تعداد زیر مجموعه سؤال‌های پرسشنامه یا آزمون

S_j^2 : واریانس زیر آزمون j ام

S^2 : واریانس کل آزمون

۴- تحلیل یافته‌های تحقیق

متغیرهای مربوط به داده‌های جمعیت‌شناسی پاسخ‌دهندگان تحقیق در (جدول ۱)، خلاصه شده است. بر اساس نتایج به دست آمده، می‌توان نشان داد که بیشترین سهم در پاسخگویی به سؤالات پرسشنامه را آقایان متأهل با سطح تحصیلات کارشناسی در دامنه سنی ۳۰-۴۰ سال داشتند.

روایی هر یک از مؤلفه‌های مربوط به فرضیه‌های تحقیق و نیز کل مؤلفه‌ها با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه شد. با توجه به بیشتر بودن مقادیر آلفای کرونباخ از ۰/۷، نشان می‌دهد که فرضیه‌های تحقیق از روایی مناسبی برخوردار می‌باشند (جدول ۲).

جدول ۱- داده‌های جمعیت‌شناسی پاسخ‌دهندگان پرسشنامه‌های تحقیق

جنسیت	مرد	زن	وضعیت	مجرد	متأهل
فراوانی	۲۹۹	۸۴	فراوانی	۱۲۹	۳۳/۵
درصد	۷۷	۲۳	درصد	۲۵۶	۶۶/۵
تحصیلات	دیپلم و زیر دیپلم	فوق دیپلم	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری
فراوانی	۵۱	۸۸	۱۹۹	۳۶	۱۱
درصد	۱۴/۱	۲۲/۸	۴۶/۷	۹/۴	۷
سن / سال	کمتر از ۳۰	۳۰-۴۰	۴۰-۵۰	بالاتر از ۵۰	
فراوانی	۴۰	۲۲۷	۸۴	۳۴	
درصد	۱۰/۴	۵۹	۲۱/۸	۸/۸	

1- Lickert

2- Strength, Weakness, Opportunity and Threats Matrix

3- Cronbachs Coefficient Alpha

جدول ۲- تعیین آلفای کروناخ مؤلفه‌های مربوط به فرضیه‌های تحقیق

آلفای کروناخ	فرضیه‌های تحقیق
۰/۷۸۲	ارزان بودن نسبی هزینه نیروی کار
۰/۷۹۳	امکان تأمین مواد اولیه با کیفیت و قیمت رقابتی متناسب از بازار جهانی
۰/۸۰۳	حق انتخاب مشتری به خاطر باز شدن بازار
۰/۸۲۴	کمبود نقدینگی در صنعت کارتن‌سازی
۰/۷۸۵	کل

تأثیر پیوستن به سازمان تجارت جهانی بر صنایع کارتن‌سازی ایران

حالی است که کشورهای صاحب نام بیش از ۵۰ سال است که به تربیت نیروی متخصص در رشته‌های مختلف صنعت بسته‌بندی پرداخته‌اند. اهتمام به تأسیس و راه‌اندازی چنین رشته‌های تخصصی می‌تواند مزیت نسبی برای تأسیس، راه‌اندازی و مدیریت واحدهای صنایع کارتن‌سازی محسوب شود.

وجود مدیران تحصیل کرده در بدنه صنعت کارتن‌سازی باعث شده است که بیش از پیش به ضعف فناوری مورد استفاده در کشور آگاه شوند و با توجه به تصمیم‌گیری‌های اخیر در خصوص مصرف بهینه انرژی و سوخت، امید می‌رود که فناوری‌هایی با قابلیت و توانایی بهتر و با مصرف بهینه انرژی جایگزین تکنولوژی‌های فرسوده و از رده خارج گردد.

برای توسعه بهداشت حمل و نقل باید انواع کالاها با روش‌های مناسب بسته‌بندی شوند و تمایل بیشتر افراد به

اطلاعات توصیفی مربوط به متغیرهای تحقیق در الحاق به سازمان تجارت جهانی برای صنعت کارتن‌سازی در کشور در (جدول ۳) نشان داده شده است. همان طوری که نتایج آزمون فریدمن^۱ نشان می‌دهد در سطح احتمال ۹۹ درصد اختلاف معناداری میان رتبه‌ها وجود دارد. با توجه به این که سطح معنادار به دست آمده از سطح خطای ۰/۰۵ کمتر می‌باشد، در نتیجه می‌توان اظهار کرد که کمبود نقدینگی در صنعت کارتن‌سازی (با میانگین رتبه‌ای ۳/۹۱) در رتبه اول و ارزان نبودن نسبی هزینه نیروی کار (با میانگین رتبه‌ای ۳/۲۷) در رتبه ۴ قرار دارد.

وجود نیروی کار جوان و آموزش دیده از جمله مهم‌ترین نقاط قوت در صنایع کارتن‌سازی در کشور محسوب می‌شود. هرچند که رشته تخصصی صنایع کارتن‌سازی و یا شاخه‌های تخصصی مختلف صنایع بسته‌بندی در دانشگاه‌های کشور وجود ندارد و این در

جدول ۳- آزمون فریدمن رتبه‌بندی فرضیه‌ها با الحاق ایران به سازمان تجارت جهانی

ردیف	متغیر	میانگین رتبه‌ای	رتبه	سطح معناداری
۱	ارزان بودن نسبی هزینه نیروی کار	۳/۲۷	۴	۰/۰۰۰
۲	امکان تأمین مواد اولیه با کیفیت و قیمت مناسب	۳/۷۴	۲	۰/۰۰۰
۳	حق انتخاب مشتری به خاطر باز شدن بازار	۳/۷۰	۳	۰/۰۰۰
۴	کمبود نقدینگی در صنعت کارتن‌سازی	۳/۹۱	۱	۰/۰۰۰

1- Freedman Test

جدول ۴- ماتریس ارزیابی عوامل داخلی صنایع کارتن سازی

رتبه	امتیاز	درجه	وزن: %	عوامل داخلی
قوت‌ها:				
۲	۰/۴۸	۴	۱۲	تفکر مدیران ارشد در بهبود فناوری
۱	۰/۵۲	۴	۱۳	وجود نیروی کار تحصیل کرده و آموزش پذیر
۳	۰/۲۷	۳	۹	گرایش به سمت بسته بندی کالاها در کشور
۴	۰/۲۲	۲	۱۱	وجود ظرفیت قابل توجه تولید در صنعت کارتن سازی
۵	۰/۱۶	۲	۸	نمایشگاه صنعت و توانمندی های صنعت کارتن سازی
	۱/۶۵			جمع کل
ضعف‌ها:				
۱	۰/۳۶	۳	۱۲	فقدان ساختار منسجم خط‌مشی گذاری، مدیریت، راهبری و نظارت در صنعت کارتن سازی
۲	۰/۳۰	۳	۱۰	فقدان انسجام و یکپارچگی در زنجیره تأمین صنعت کارتن سازی
۴	۰/۲۰	۲	۱۰	کمبود دانش و تخصص کافی در ساختار مدیریتی و کارشناسی صنعت کارتن سازی
۳	۰/۲۴	۳	۸	کم توجهی به نیازها و خواسته های مشتریان
۵	۰/۱۴	۲	۷	نارسایی در اجرای استانداردهای صنعت کارتن سازی
	۱/۲۴			جمع کل

در ساختار مدیریتی و کارشناسی این صنعت می باشد که به وضوح در آن مشاهده می شود. به موضوعات رضایت مندی مشتریان کمتر توجه شده و در فرایندهای اجرایی عملاً به استانداردهای مربوط به تولید کالایی مطابق با استانداردها کمتر توجه می شود. با توجه به ماهیت صنعت که از فضای رقابتی برخوردار می باشد و نیز شرایط حاکم بر اقتصاد ایران که از کاهش تولید داخلی در رنج و عذاب است باعث شده است که واحدهای صنایع کارتن سازی صرفاً با پذیرش حاشیه سود بسیار اندک و صرفاً برای ماندگاری در بازار، کارتن های درخواستی مشتریان را تولید نمایند.

حدود ۷۵ درصد از هزینه کل در یک واحد کارتن سازی را کاغذ تشکیل می دهد و با توجه به این که کشور در تولید بخش مهمی از کاغذهای مورد نیاز (مثل

بسته بندی کالاها در کشور این نقطه قوت را تقویت می کند. با توجه به توان کشور در بسته بندی بیش از ۲۰۰۰ تن انواع بسته های کارتنی و تولید عملی حدود ۶۰۰ هزار تن می توان نتیجه گرفت که با افزایش تمایل مشتریان به بسته بندی انواع محصولات می توان از توان و ظرفیت های خالی صنایع کارتن سازی بهره مند شد. برگزاری نمایشگاه های صنعت کارتن سازی می تواند توانمندی های کشور را این خصوص بیش از پیش نشان دهد [۵ و ۴].

در حال حاضر در صنعت کارتن سازی ساختار منسجم خط‌مشی گذاری، مدیریت، راهبری و نظارت وجود ندارد بنابراین این صنعت از جنبه های گوناگون با چالش های زیادی روبرو است. انسجام و یکپارچگی در زنجیره تأمین صنعت کارتن سازی نیز مشاهده نمی شود و این به خاطر ساختار مدیریتی سنتی، کمبود دانش و عدم تخصص کافی

جدول ۵- ماتریس ارزیابی عوامل خارجی صنایع کارتن‌سازی

عوامل خارجی				وزن	اهمیت	امتیاز
فرصت‌ها:						
۳	۰/۳۳	۳	۱۱			ظرفیت‌های بالقوه کارتن‌سازی در کشور
۲	۰/۴۸	۴	۱۲			نزدیکی به بازارهای مصرف منطقه‌ای مانند کشورهای عربی و افغانستان
۱	۰/۶۴	۴	۱۶			نزدیکی به بازار تأمین مواد اولیه منطقه‌ای، مانند روسیه در تولید انواع کاغذ
۵	۰/۱۰	۲	۵			وجود مشوق‌های صادراتی از جانب دولت
۴	۰/۲۴	۳	۸			تمایل مشتریان به استفاده از بسته‌بندی
	۱/۷۹					جمع کل
تهدیدها:						
۵	۰/۱۰	۲	۵			کیفیت پایین مواد اولیه مصرفی
۴	۰/۲۴	۳	۸			امکانات سخت‌افزاری تولید با توانایی و قابلیت پایین
۱	۰/۴۴	۴	۱۱			گرایش به مصرف کالاهای خارجی
۳	۰/۳۳	۳	۱۱			نقدینگی پایین مشتریان
۲	۰/۳۶	۳	۱۲			شرایط اقتصادی
	۱/۴۷					جمع کل

تأثیر پیوستن به سازمان تجارت جهانی بر صنایع کارتن‌سازی ایران

کشور سبب شده است که کیفیت کاغذهای تولیدی از جایگاه مناسبی برخوردار نباشد. ماشین‌آلات استفاده شده در صنعت کاغذ و کارتن در بسیاری از واحدها فرسوده و از صرفه اقتصادی مناسبی برخوردار نمی‌باشد. شرایط اقتصادی خاص کشور، عدم اعتماد را در بین صاحبان صنایع مختلف دامن زده و باعث شده است که محدودیت‌های زیادی از جمله ضعف نقدینگی را بر واحدهای تولیدی در کشور تحمیل نماید [۷ و ۸]. از طرفی گرایش بسیاری از مشتریان به استفاده از کالاهای وارداتی و خارجی سبب شده است که سهم تبادلات کالاهای داخلی در سطح کلان کاهش یافته و در نهایت میزان تولید صنعتی را که قابل بسته‌بندی باشد، تحت‌الشعاع قرار داده است (جدول ۵).

کاغذ کرافت) مزیت نسبی ندارد. نزدیکی ایران به منابع تأمین آن‌ها مانند روسیه می‌تواند مزیت رقابتی را برای واحدهای صنایع کارتن‌سازی فراهم نماید [۶]. از طرفی با رونق تبادلات اقتصادی بین ایران و خصوصاً کشورهای عربی و رونق تولید داخلی، می‌توان از ظرفیت‌های خالی واحدهای صنعت کارتن‌سازی استفاده بهینه نمود. با توجه به الزامات قانونی آیین‌نامه‌های استاندارد و تمایل مشتریان صنعتی و نیز مصرف‌کنندگان به بسته‌بندی کالاهای می‌توان با بهره‌گیری از مشوق‌های دولت توان بسته‌بندی در کشور را بالا برد. محدودیت منابع اولیه خصوصاً الیاف بکر باعث شده است که واحدهای تولید کاغذ در کشور با بهره‌مندی از فناوری کشورهایمانند چین و هند و یا با استفاده از ماشین‌آلات دست دوم کشورهای اروپایی تأسیس شوند که از نظر اقتصادی مقرون به صرفه نبوده و سهم مصرف انرژی در آن‌ها بالا است. محدود بودن مقدار کاغذهای باطله در

۵- نتیجه گیری

فرآیند بسته‌بندی کالاها ارزش افزوده حداقل ۴۰ درصدی را نصیب سرمایه‌گذاران می‌نماید در حالی که میزان حاشیه سود در واحدهای تولید کارتن و انواع بسته‌ها کمتر از ۲۰ درصد است. برای اجرای موفقیت‌آمیز آن بایستی فناوری مناسبی را به لحاظ مصرف انرژی، نیروی کار و... در نظر گرفت.

برای نیل به شرایط مناسب‌تر در این صنعت چه در بازارهای داخلی و چه در تجارت بین‌المللی بایستی چارچوبی هماهنگ را به نمایش گذاشت. به طور حتم راه‌اندازی واحدی در بدنه دولت تصمیم‌گیر به عنوان کلینیک^۱ بسته‌بندی می‌تواند بسیار مفید باشد. در این کلینیک تعداد زیادی از متخصصین باید عضویت و حضور داشته باشند. مشکلات را از نزدیک بررسی و در راستای رفع آن‌ها بکوشند.

در حال حاضر در تولیدات انواع بسته‌ها در کشور نظارتی قابل لمس از طرف استاندارد ایران دیده نمی‌شود با این که استانداردهای مربوطه تدوین شده‌اند ولی در بسیاری از موارد در فرآیندهای تولید و عقد قراردادها مورد استفاده قرار نمی‌گیرند. مصرف‌کنندگان و متقاضیان انواع کارتن‌ها، الزامات بسته‌بندی محصولات خود را نمی‌دانند و در بسته‌بندی آن‌ها بیشتر به دنبال موضوعاتی مانند کاهش هزینه می‌باشند. واحدهای دانشگاهی بهتر است دوره‌هایی را برای رفع نیازهای صنعت بسته‌بندی کشور تدوین و به صورت دوره‌ای آموزش دهند البته این کار را می‌توان در مقر کارگروه چاپ و بسته‌بندی نیز دایر کرد.

وجود نمایشگاه‌ها و انواع سایت‌های تخصصی برای آشنایی بیشتر علاقمندان بسیار مفید می‌باشد، که به نظر می‌رسد با بهره‌گیری از الگوهای تشویقی بایستی حضور تولیدکنندگان را در نمایشگاه‌ها قوی‌تر نمود. با توجه به این که متخصصین صنعت بسته‌بندی از مرحله طراحی تا تولید و تحویل از سایر رشته‌های تحصیلی شکل می‌گیرند، لذا

آموزش مناسب‌تر برای این صنعت بسیار حیاتی می‌باشد و شایسته است مراکز تحقیق و توسعه در این صنعت تقویت گردد.

با این که مواد اولیه بخش زیادی از کل هزینه در این صنعت به خود اختصاص می‌دهد ولی مواد اولیه با کیفیت مورد نیاز صنعت کارتن‌سازی در ایران در شرایط مطلوبی نیست. مثلاً در کشور کاغذ یک رو سفید برای تولید کارتن، خیلی ناچیز تولید می‌شود و کاغذ لایه میانی هم آنقدری نیست که بتواند نیاز کشور را فراهم نماید تنها کاغذهای صد در صد بازیافتی در ایران از نظر مقدار تولید قابل توجه هستند ولی از کیفیت مناسبی برخوردار نیستند. بنابراین در تعرفه‌بندی اقلام مورد نیاز بایستی بسیار هوشمندانه عمل کرد که نیاز به نشست‌هایی با متخصصین بی‌طرف هر صنعت می‌باشد نه ذینفعان آن. بنابراین در صنعت کارتن عملاً مواد اولیه و یا خام مناسب نداریم.

تولیدکنندگان داخلی بنا به دلایل زیادی، توان تولید کالاهای با کیفیت برای تولید یک بسته مطلوب را کمتر در اختیار دارند. مثلاً در فاز مربوط به مصرف مواد شیمیایی حداقل در صنعت کاغذ و... که باعث بالا رفتن مقاومت‌های مکانیکی محصولات می‌شوند، عملاً بهره‌ای نمی‌برند که از جمله یکی از دلایل آن، تحریم‌های اقتصادی و... می‌باشد. تجربه نشان داده است که در کشف بازارهای بالقوه بسیار موفق عمل می‌کنیم ولی بعداً به خاطر عدم سیاست‌های مناسب در از دست دادن آن شگفت‌انگیز رفتار می‌نماییم. اگر هدف کشف و نگهداشتن این گونه بازارها باشد نزدیکی به کشورهای عربی و کشورهای حاصل از فروپاشی شوروی سابق می‌تواند فرصت باشد. با رعایت الزامات مطرح شده در مفاهیمی مانند نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها مشخص می‌شود که در الحاق به سازمان تجارت جهانی برای صنعت کارتن‌سازی چه تصمیماتی باید گرفت طبیعتاً با اندکی نوسان می‌توان این فرض را برای سایر شاخه‌های صنعت بسته‌بندی هم در نظر گرفت.

1- Clinic

در صورت الحاق ایران به سازمان
تجارت جهانی»، مجله پژوهشی حکیم،
دوره ۱۴، شماره ۲

آدرس نویسنده

استان البرز- کرج- دانشکده کشاورزی و منابع
طبیعی دانشگاه آزاد اسلامی- واحد کرج.

۱. اخلاقی، ب (۱۳۸۳)، «چالش‌های ورود کشورهای اسلامی به نظام حقوقی و اقتصادی بین‌المللی با تأکید بر ایران»، مجله پژوهش‌های حقوقی، سال سوم، شماره ۵، بهار - تابستان ۱۳۸۳.
۲. شیرودی، م، (۱۳۸۳) «ایران: تلاشی طولانی برای الحاق به سازمان تجارت جهانی»، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی، سال چهارم، شماره ۱۲.
۳. نجفی علمی ک، (۱۳۷۹) «WTO و چشم‌انداز آینده آن در ایران»، نشریه پیام صادق(ع)، دانشگاه امام صادق(ع)، سال پنجم، شماره ۲۹، خرداد و تیر ۱۳۷۹.
۴. فخرایی، ع. منتظر ح، ا. (۱۳۸۴) «بررسی آثار اقتصادی پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی بر مجتمع فولاد خوزستان»، نشریه دانش و توسعه (۱۷): ۱۶۷-۱۸۵.
۵. قربانی، س. مسگرپور، ح. (۱۳۸۱). «بررسی آثار پیوستن ایران به سازمان جهانی تجارت به منظور شناسایی عوامل محیطی اثرگذار بر راهبرد شرکت‌های قطعه‌ساز خودرو»، مجله مدیر ساز، سال چهارم، شماره ۴.
۶. صفارزاده، س. (۱۳۸۴). «مطالعه و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر ارتقای بهره‌وری صنعت کاغذ بسته‌بندی کشور با توجه به پیوستن ایران به سازمان جهانی تجارت WTO». رساله دکتری صنایع چوب و کاغذ، دانشگاه تهران، ۲۸۴ ص.
۷. ملکی و همکاران (۱۳۸۴). «سازمان تجارت جهانی و ایران، ساختار سازمانی منابع و توسعه مدیریت»، برنامه‌ریزی بودجه و منابع مالی.
- ۸- رحیمی م. و همکاران (۱۳۹۰). «بررسی تأثیرات بازرگانی بر صنعت دارویی ایران